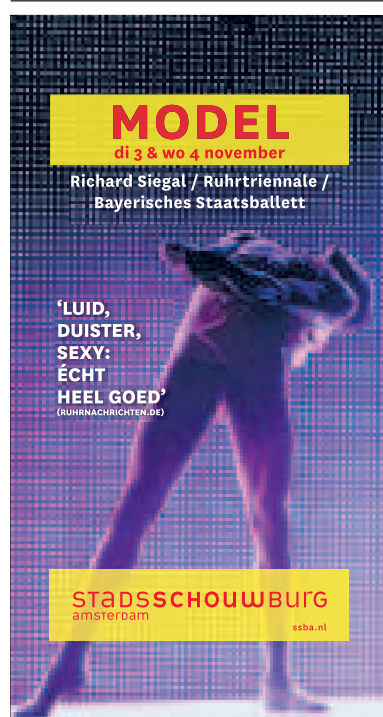


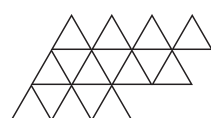
advertentie

CULTUUR 
KUNST, MUZIEK, THEATER, EXPOSITIES, MUSEA



BRENG UW TENTOONSTELLING, VOORSTELLING OF VEILING ONDER DE AANDACHT VAN RUIM 2,7 MILJOEN CULTUURLIEFHEBBERS.

PLAATS EEN ADVERTENTIE IN DE RUBRIEK CULTUUR IN HET AD, DE VOLKSKRANT, TROUW EN HET PAROOL.



BEL VOOR ADVERTENTIE - MOGELIJKHEDEN 088 - 572 2890.

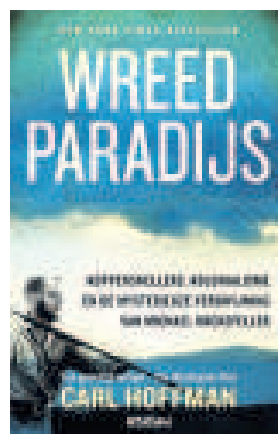
SCHELTEMA BOEKEN TOP TIEN

NON-FICTIE

- (1) **CONNIE PALMEN**
JIJ ZEGT HET
Prometheus, €19,95
- (7) **DAVID LAGERCRANTZ**
WAT ONS NIET ZAL DODEN
Signatuur, €22,50
- (5) **JONATHAN FRANZEN**
ZUIVERHEID
Prometheus, €19,95
- (4) **KEES VAN KOOTEN**
LEVE HET WELWEZEN
De Harmonie, €19,90
- (9) **HENNING MANKEL**
ZWEEDSE LAARZEN
De Geus, €22,95
- (10) **P.F. THOMÉSE**
DE ONDERWATERZWEMMER
Atlas Contact, €19,99
- (2) **KARL OVE KNAUSGÅRD**
VROUW
De Geus, p €49,95
- (-) **JAVIER MARIAS**
ZO BEGINT HET SLECHTE
Meulenhoff, €24,95
- (3) **KAMEL DAOUD**
MOUSSA OF DE DOOD VAN EEN ARABIER
Ambo Anthos, €18,99
- (-) **JONAS JONASSON**
GANGSTER ANDERS EN ZIJN VRIENDEN
Meridiaan, €19,99

NON-FICTIE

- (-) **DE BOSATLAS VAN AMSTERDAM**
Noordhoff, €29,95
- (-) **FIK MEIJER**
JEZUS EN DE VIJFDE EVANGELIST
Athenaeum-Polak & Van Gennepe, €19,99
- (7) **AP DIJKSTERHUIS**
OP NAAR GELUK
Prometheus Bert Bakker, €18,95
- (6) **SVETLANA ALEXIJEVITSJ**
HET EINDE VAN DE RODE MENS
De Bezige Bij, €24,90
- (-) **TOM HOLLAND**
DYNASTIE
Athenaeum-Polak & Van Gennepe, €29,99
- (10) **KRIS VERBURGH**
VEROUDERING VERTRAGEN
Prometheus €19,95
- (-) **LUUC KOOIJMANS**
HET GEHEIM VAN DE VALERIUSSTRAAT
Prometheus €24,95
- (3) **CHRIS DE STOOP**
DIT IS MIJN HOF
De Bezige Bij, €19,90
- (5) **YOTAM OTTOLENGHI & RAMAEL SCULLY**
NOPI
Fontaine Uitgevers, €34,95
- (-) **LISA KUITERT**
HET BOEK EN HET BADWATER
AUP, €12,95



Fascinerend mysterie

NON-FICTIE
CARL HOFFMAN
WREED PARADIJS

Vertaald door Chiel van Soelen, Pieter van der Veen, Nieuw Amsterdam, €24,99
368 blz.

★★★★☆

In november 1961 verdwijnt voor de zuidkust van Nederlands Nieuw-Guinea een jonge Amerikaan. Deze Michael is de zoon van een van de rijkste en machtigste mannen ter wereld: gouverneur van de staat New York en oud- en toekomstig Amerikaans presidentskandidaat Nelson Rockefeller.

Michael was op reis om inheemse kunst te verzamelen, met name het houtsnijwerk van de Asmat, een volk uit Nieuw-Guinea dat ook bekend stond om hun koppensnellen. Maar op volle zee slaat zijn boot om. De twee Papoea's die hem en zijn Nederlandse helper René Wassing vergezellen, zwemmen weg en keren niet terug. Dan besluit Michael, ongeduldig, hun voorbeeld te volgen. Hij is nooit teruggezien.

Er komt een enorm reddings- en publiciteitscircus op gang. Rockefeller senior vliegt naar het gebied. De Nederlandse autoriteiten zijn op van de zenuwen. De strijd met Indonesië om het bezit van Nieuw-Guinea nadert het hoogtepunt en de steun van Amerika is hard nodig. Het is dus zaak om goede indruk te maken op Washington en de Rockefeller's.

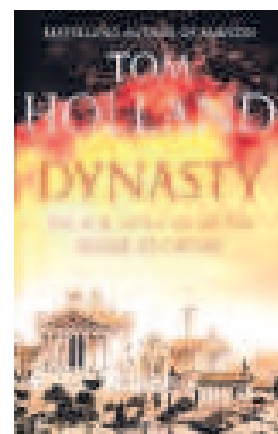
Dat lukt. De gouverneur toont zich uiterst tevreden over de Nederlandse inspanningen. Aangenomen wordt dat Michael is bezweken aan de zwemtocht, of door haaien, krokodillen is gedood. *Case closed?*

Volgens Carl Hoffman die de zaak minutieus onderzocht, zijn beide veronderstellingen onwaarschijnlijk. Al in 1961 kwamen Nederlandse missionarissen erachter dat hij waarschijnlijk door de Asmat is vermoord en opgegeten. Maar dat verhaal konden de Nederlandse gezaghebbers niet gebruiken. Hun rechtvaardiging voor de Nederlandse aanwezigheid op Nieuw-Guinea is immers dat ze de bevolking van het stenen tijdperk naar de moderne beschaving hebben geleid. En dan een geval van koppensnellerij en cannibalisme... Op een Rockefeller nog wel.

Hoffman krijgt het definitieve bewijs (de schedel of botten van de man) niet in handen, maar maakt heel plausibel dat Michael inderdaad slachtoffer werd van menseneters, en ook waarom. Alles in het leven van de Asmat, waarin hij zich intensief van nabij inleefde (je ruikt de stank), draait om evenwicht. Drie jaar voor Michaels 'verdwijning' doodde een Nederlandse politiepatrouille er vijf machtige mannen en het mensenoffer van een blanke herstelt de balans enigszins.

Het is een fascinerend verhaal. Het enige bezwaar tegen Hoffmans aanpak is dat hij zijn fascinatie voor de Asmat nogal breed uitspint.

John Jansen van Galen



Tirannie en glamour

NON-FICTIE
TOM HOLLAND
DYNASTIE

Vertaald door Boukje Verheij, Arian Verheij, Athenaeum - Polak & Van Gennepe, €29,99
470 blz.

★★★★☆

Sinds de Romeinse historicus Cassius Dio aan het einde van de tweede eeuw de levens van de Romeinse keizers Tiberius, Caligula, Claudius en Nero beschreef, hangt er rond deze nazaten van de eerste keizer Augustus een slechte reuk. Despoten, bloeddorstige tirannen waren het, die er zelfs niet voor terugdeinsden familieleden uit de weg te ruimen.

In zijn nieuwste boek *Dynastie* doet de Engelse historicus Tom Holland het werk van Cassius Dio nog eens dunnetjes over. Maar er is een groot verschil. Tom Holland laat zien waar al dit geweld vandaan komt, hoe het bijna logisch voortvloeit uit de geschiedenis van Rome. Hoe met Augustus het despotisme in Rome zijn entree doet. Zijn opvolgers verfijnen het systeem alleen maar.

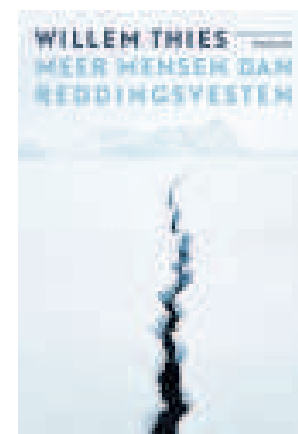
'Een groot kunstenaar gaat aan mij verloren! Dat had Nero, niet gehinderd door bescheidenheid geroepen terwijl hij moed verzamelde om zelfmoord te plegen. En hij had niet overdreven. Hij was inderdaad een kunstenaar geweest net als zijn voorgangers. Met hun heerschappij over de wereld hadden Augustus, Tiberius, Caligula en Claudius elk op hun eigen manier een legende geschapen die het huis van Caesar voor altijd een bovenmenselijke glans zou verlenen. Met bloed en goud had deze dynastie een wonderbaarlijke en tegelijk verschrikkelijke geschiedenis geschreven die het Romeinse volk nooit meer zou loslaten.'

Deze zinnen, de allerlaatste van het boek, vormen een mooie samenvatting van wat Tom Holland daarvoor uit de doeken heeft gedaan. Hoe de eerste vijf keizers van Rome, met een mix van tirannie en staatsmanschap, sadisme en glamour, machtswellust en sterrendom, Rome en de Romeinen voor eeuwig naar hun hand zetten. Maar dat ze ook vrede en welvaart brachten.

Met veel details. Of het nu gaat om de beschrijving van de seksuele excessen van Tiberius op Capri of de krankzinnige acties van Caligula op het strand van Normandië, Tom Holland vertelt ze alsof hij er zelf bij was. Dat maakt dat dit boek ondanks de vaak ingewikkelde geschiednissen en enorme hoeveelheid personages (en bloed) toch leesbaar blijft.

Dynastie is een rijk boek. Een boek ook dat je op een nieuwe manier laat kijken naar soms bekende gebeurtenissen. Een boek bovendien dat laat zien dat geschiedenis het beste af is in de handen van een geweldige verteller als Tom Holland.

Joost Vermeulen



Onheilspellend werk komt binnen

POËZIE
WILLEM THIES
MEER MENSEN DAN REDDINGSVESTEN

Uitgeverij Podium, €16,50, 51 blz.

★★★★☆

Net zoals de titel van zijn vorige werk *Twee vogels, één kogel*, schetst de titel van de nieuwe bundel van Willem Thies een dilemma: *Meer mensen dan reddingsvesten*. Wederom is er de dreiging dat iets of iemand eraan gaat. In zijn nieuwe en tevens zeer dwingende bundel is het een relatie die op het spel staat.

Het mag zijn dat je lichaam mij bekend is, /het is mij niet langer welgezind. Het ademt/naast mij onder de lakens, als iets verdoewalds./Zijn warmte is de mijne niet, de rug een wand. (..) Het gedicht *Indringer* is een binnenkomer. De 'ik' is de indringer die steeds verder van zijn vrouw verwijderd raakt. De sfeer is grimmig, dat mag duidelijk zijn. De verteller slaapt wekenlang op de bank in de werkkamer, maar er is nog hoop: *Tussen ons in is niets meer dan ruimte/om te overbruggen.*

Thies blinkt in deze bundel uit in geladen observaties. Neem zinnen als: *In het late lamplicht wikt iemand zijn taal of: kinderen rennen leugenloos op het stenen veld.* Mooi, dat woordje 'leugenloos': het verwijst aan de ander ligt aan de oppervlakte en steekt zelfs de kop op als de verteller beschrijft hoe kinderen over een plein rennen.

Er is voortdurend een dreiging aanwezig. De dichter laat in een tweede gedicht getiteld *Indringer* op filmsche wijze zien hoe verschillende beelden achter elkaar ongeloflijk verontrustend kunnen zijn: *Wespen begraven hun kop in rijpe zware vruchten/Een paard aarzelt de brug te betreden/In bad de vrouw knieën boven het schuim/hoofd in de nek de mond iets open/scherpe hoektanden/bloot (..)* Hij besluit: *De vrouw zinkt langzaam/in zichzelf terug.*

De grootste crisis lijkt langzaamzaam bezworen en de verontrustende situatie beperkt zich niet meer tot de relatie. De buitenwereld dringt binnen. Het onheil openbaart zich middels (nieuws)berichten over de dood van bekenden, een invasie van wallen, ingesneeuwd auto's op de A10. Deze gedichten passen wel in het grotere geheel van de bundel, maar missen de urgentie die de gedichten over de relationele breuk wel hebben.

Tot slot schetst Thies een bedrieglijk paradijs waarin alles is vergeten. De verteller begeeft zich in een lusteloos lustoord *zonder honger, zonder zin. (..) niets hecht zich, nooit zal ik nog sidderen in dit dictatoriale licht*, concludeert hij verbeterd.

Dieuwertje Mertens